

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 filieri.

„În atențiunea băncilor noastre“.

D-nul Adrian Oțoiu, cand. de prof. în Budapesta, se ocupă în «Românul» dela 6 l. crt. cu articolul de sub titlul de mai sus, apărut în Nr. 33 al «Revistei Economice», articol prin care am recomandat băncilor române, să facă tot ce pot și să continue a-și regula scadențele de reescont.

D-nul Oțoiu apreciind «în merit» sfaturile noastre ne dă să înțelegem, că am făcut un lucru nesocotit publicându-le și din parte-i susține, că băncile vor umbla cu mult mai bine, dacă nu vor ascultă aceste sfaturi.

Intru sprijinirea aserțiunii sale, se provoacă la două împrejurări. Una este, că după moratoriu, băncile noastre vor plăti pentru efectele lor întârziate numai 6% dobândă — mare descoperire! — și nu 10—14% ca de prezent. A doua împrejurare, ce o invoacă d-nul Oțoiu este «știrea pozitivă» ce o are, că azi băncile ca să-și poată regula scadențele trebuie să replătească circa 20%, din capital și la ce să dai atâția bani — zice dânsul — când prea lesne se poate întâmpla ca băncile de reescont, «să bucteze» și atunci institutele noastre «prea zeloase și prea credule» să peardă capitalul replătit, pe care banca de reescont de bună seamă nu-l va fi plătit și ea acolo unde eră destinat!

Intemeiat pe astfel de motive, precum și pe afirmarea că un institut, ce ar voi să reguleze scadențele, ca în vremuri normale, ar fi respins în primul loc chiar de «Banca Austro-Ungară», care — ne spune d-nul Oțoiu — ar fi dat chiar și un circular către institutele din patrie, că nu reflectează la înoiri, — concludă și recomandă băncilor române să nu deie ascultare sfaturilor «Revistei Economice», ci să-și lase reescontul nearanjat.

Nu este timpul pentru polemii și nici voie de așa ceva nu avem. Multe din motivele, cari ne-au făcut să îndemnăm băncile noastre, să-și reguleze scadențele de reescont, nu aparțin publicității. Atât însă putem spune, că nu numai că nu este bine, ci este deadreptul primejdios ca băncile să-și lase scadențele neregulate. În 3—4 luni de zile ar rămânea restant pentru bănci întregul lor reescont de milioane. Ce ar face ele la expirarea moratorului cu atâtea scadențe, dacă — se zicem că nu pe întregul — ci numai în parte ar trebui regulat cu numărar? Nu ar plăti bucuros chiar și dobânzi de peste 6%, numai și numai să poată prolongi? Cine cunoaște vieța financiară în practica ei, credem, că nu se va îndoii în aceasta. Dar apoi nici povestea cu favorul dobânzilor de 6% — nu este sigură. Moratoriul nu poate avea de scop scurtarea creditorilor, cari așteaptă după banii lor. Nu, și nu e exclusă posibilitatea, ca dobânda restantă a valorilor pendente să se stabilească în raport cu rata pro temporis a băncii de emisiune. Ce privește apoi povestea cu «buctarea» băncilor de reescont, să ne permită d-l Oțoiu să o lăsăm nediscutată, căci nu merită nici o atențiune.

Regulările de reescont nu întâmpină greutățile închipuie de d-nul Oțoiu. În afară de o singură bancă din Budapesta, care și-a făcut destul mendrele printre Români, nu știm pe nici una alta, care să pretindă replătiri de capital de 20% și nici interese de 10—14%. Băncile solide fac regulări de reescont fără replătiri din capital și cu dobânda Băncii Austro-Ungare, plus o potrivită provizie. Cambiile dela clienți încă se pot procura — pe lângă puțină bunăvoință și stăruință și fără multă înțelepciune — fără greutăți deosebite. Principalul este ca băncile să aibă voința firmă de a-și regula reescontul și vor afla modalitatea de a o putea face.

Nu avem cunoștință, ca «Banca Austro-Ungară» să fi dat circularul amintit de d-nul

Oțoiu. Din contră știm din contactul nemijlocit cu conducători de ai ei, că aceasta banca așteaptă să se reguleze fără perturbații reescontul institutelor și că ea — în acest scop — face chiar și anumite înlesniri băncilor debitoare. Tot asemenea știm și de alte bănci bine repute. De o singură bancă am auzit că sfătuiește pe clienții ei — tot institute românești — să-și lase scadentele neregulate. Sfatul ei — este de neînțeles și băncile noastre nu-i vor da ascultare.

Ne-a căzut greu că «Românul» a dat loc cu atâta ușurință rândurilor d-lui Oțoiu. Ne-am mângăiat însă, că ele nu vor află nicăiri răsunet, pentrucă băncile românești știu să-și aprecieze interesele mai bine decât cred unii și alții. Ele și-ar fi regulat scadențele — suntem siguri — și fără sfaturile noastre. De altfel și «Românul» revine în Nr. său dela 8 Sept. a. c. și la loc de frunte rectifică aserțiunile d-lui Oțoiu și îndeamnă băncile să-și reguleze afacerile ca în timpuri normale. Și bine face!

Casse de împrumut și lombard în Ungaria.

În unul din numerele noastre anterioare am arătat, care este organizația și menirea casselor de împrumut și lombard din Germania și că este proiectat să se introducă astfel de casse și în Austria.

Precum se anunță acum, între băncile mari din capitală, „Banca Austro-Ungară“ și între guvernul ungar sunt în curgere pertractări serioase ca instituția casselor de împrumut și lombard să fie introdusă și la noi în Ungaria și anume deodată cu Austria — poate deja în 2—3 săptămâni.

În Austria cassele de împrumut se vor înființa în centrele mai mari comerciale și industriale.

În temeiul împrumuturilor încuviințate Cassele de împrumut și lombard vor emite *bonuri de cassă*, cari, fără a avea curs forțat în circulație, *se vor primi drept plată la toate cassierile statului și la alte casse publice*. „Banca Austro-Ungară“ va fi autorizată a calcula aceste bonuri de cassă la stocul ei metalic. S'a cerut chiar, din partea unor cercuri de specialitate, ca „Banca Austro-Ungară“ să fie obligată a schimba bonurile de cassă, ce i-se prezintă — cu bancnote. O hotărâre definitivă în privința aceasta însă nu s'a luat până în prezent.

Împrumuturile se vor acorda, din partea Casselor de împrumut și lombard, ca și în Germania, pe mărfuri, ce nu sunt expuse stricăciunii, pe produse agricole și miniere, pe mărfuri — fabricate — până la jumătatea, excepțional, până la $\frac{2}{3}$ parte a prețului lor. Se vor putea lombarda hârtii de valoare austriace și ungare, mai departe cambii, pe cari le vor prezenta institute de credit cu capital social de cel puțin K 2

milioane — până la 75% a sumei cambiale, dar cel mult până la suma întreită a capitalului propriu al institutului prezentator. Mărfurile lombardate, în lipsă de magazii publice suficiente, vor putea rămânea și în posesiunea debitorului, aplicându-se asupra mărfurilor numai un semn, care indică amanetarea. La avansuri pe obiecte, al căror preț este supus la mari fluctuații, se va pretinde, ca și în Germania, pe lângă amanetare, încă și un garant bun.

Afacerile și administrația Casselor de împrumut, după toată probabilitatea, va fi încredințată „Băncii Austro-Ungare“.

Organizația, schițată în cele de mai de sus, o vor primi Cassele de împrumut și în Ungaria — dacă, factorii chemați vor hotărâ introducerea acestui nou așezământ la noi.

Chestiuni în legătură cu moratoriul.

Mobilizarea generală a armatei și starea de războiu a țării, a avut, precum se știe, ca prima consecuență o stagnare sau chiar totală sistare a circulației de credit. Băncile nu mai acoardă credite nouă, creditele acordate le restrâng, întrucât aceasta este posibil, și deneagă liquidarea împrumuturilor votate înainte de mobilizare. Între astfel de împrejurări se naște întrebarea:

Poate o bancă, care a votat cuiva un împrumut hipotecar, pentru scop de zidire a unei case și care împrumut avea să se plătească succesiv, în măsura în care înaintă zidirea — să refuze, în baza moratoriului liquidarea ratelor împrumutului votat?

Răspunsul la întrebarea aceasta, care în viața practică se poate ivi foarte des este, că întrucât împrumutul s'a votat și deci înțelegerea între banca creditoare și între debitor s'a făcut înainte de 1 August a. c. — obligamentul băncii de a licuida împrumutul constituie la tot cazul o datorie în bani, care, din punct de vedere juridic, cade, necondiționat, sub dispozițiile moratoriului.

Banca este deci necondiționat în drept a refuza liquidarea ratelor ajunse deja, resp. cari vor ajunge la scadență — până la expirarea moratoriului.

Este știut, că conform ordinațiunii, privitoare la moratoriu, § 1, alinea 2: pentru obligamentele, după cari în sensul legii sau a unor stipulații speciale, sunt a se plăti interese, se pot calcula interesele și pe timpul moratoriului...

Să punem cazul, că cineva s'a obligat față de un creditor că plătește pentru împrumutul său interesele tot din 4 în 4 luni, calculate cu 2% peste etalonul oficial al „Băncii Austro-Ungare“. Terminul a fost la 15 August a. c., care însă în urma moratoriului s'a amânat până la 15 Octomvrie a. c. Întrebare este, după care etalon va avea să plătească debitorul interesele, după cel în vigoare la ziua scadenței, la 15 August a. c., sau după etalonul, ce va fi în vigoare la „Banca Austro-Ungară“, la 15 Octomvrie a. c., adevărat la scadența amânată?

Moratoriul nu are alt efect, decât numai acela, că amână terminul de îndeplinire (scadența) a obligamentelor, supuse moratoriului. Obligamentul însuși rămâne

întru toate nealterat. La termenul amânat, în urma moratorului, per 15 Octomvrie a. c., debitorul are să facă deci, principial, aceleași plăți, pe cari ar fi fost obligat să le facă la 15 August a. c. dacă nu s'ar fi decretat moratoriul. Prin urmare dacă, conform stipulațiunii, la 15 August a. c. au fost de plată interesele pe 4 luni, calculate cu 2% peste etalonul oficial, în vigoare la 15 August, atunci obligamentul acesta rămâne același, nealterat, și la termenul amânat per 15 Octomvrie a. c. — fără privire că la acest termen etalonul „Băncii Austro-Ungare“ va fi mai redus sau mai urcat decât cel dela 15 August a. c.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 10 Septemvrie 1914.

Abundanta de numărare, pe care am semnalat-o pe scurt în raportul nostru ultim, s'a resimțit în săptămâna expirată în măsură mai mare în piața internă de bani. Atât în Viena cât și în Budapesta băncile mari caută material de cambii pentru plasarea capitalurilor lor disponibile. Cererea însă se mișcă în cadre înguste, în urma stagnării vieții comerciale și a lipsei, ce se resimte mai ales la băncile din provincie în material de cambii de reescont. Cambii vieneze de prima bonitate s'au discontat cu $5\frac{5}{8}\%$, cambii budapestene de aceeași categorie cu 6%.

În Berlin, ca și în London domnește abundența de numărare. Bani de zi au cotat în Berlin $3\frac{1}{2}\%$ și pe termen de 3 luni $5\frac{1}{2}\%$. În London banii s'au oferit în ultimele zile cu 4% și $3\frac{1}{2}\%$. Banca de Franța, și alte bănci mari din Paris mutându-și sediul la Bordeaux, asupra pieței financiare franceze lipsesc știri pozitive.

AFACERI DE DARE.

Decizii ale judecătoriei administrative.

La stabilirea dării: darea de drum, echivalentul și competența camerei comerciale și industriale nu se pot considera ca cheltuieli de afacere.

(Sentința Nr. 3889/1912).

La stabilirea dării întreprinderilor și reuniunilor obligate la dare de seamă publică jumătatea taxelor pentru caselle de ajutorare muncitorești, pe cari societățile pe acții sunt obligate a le plăti în sensul § 41 al art. de lege XIX din anul 1907, din al lor propriu — poate fi detrasă din venitul brut.

(Hotărârea principială Nr. 470 a Judec. administr.).

Taxele plătite la caselle de ajutorare muncitorești trebuie detrase în întregime din venitul brut, obligat la dare al societăților pe acții, dacă acestea nu pretind dela impiegații lor restituirea taxelor plătite.

(Sentința Nr. 15243/904).

Darurile de Anul nou și bacșișurile date la sincuratici în cursul anului sunt a se detrage din venitul brut — la fixarea dării.

(Sentințele Nr. 15,243 și 18998 din anul 1904 și Nr. 2193/905).

Cheltuielile reprezentative, făcute pentru scopurile întreprinderii, sunt a se detrage din venitul brut.

(Hotărârea principială Nr. 666 a Judec. administr.).

Creșterea provenită din urcarea cursului de bursă al hârtiilor de valoare, aflătoare în posesiunea întreprinderilor și reuniunilor, obligate la dare de seamă publică, nu poate servi ca bază de dare; în schimb însă, nici perderea datorită scăderii cursului nu poate fi subtrasă din venitul brut.

(Sent. Jud. adm. Nr. 21765/903 și hotărârea principială Nr. 552 a aceleiași Judec.).

La stabilirea dării întreprinderilor și reuniunilor obligate la dare de seamă publică sumele plătite pentru întrebuițarea telefonului sunt a se detrage din venitul brut.

(Hotărârea principială Nr. 1870 a fostei Judec. administrative financiare).

Sumele plătite pentru abonamente de ziare asemenea se pot detrage din venitul brut.

(Hotărârea principială Nr. 674 a fostei Judec. administrative financiare).

Poziție de detragere din venitul brut formează și premiile de asigurare în contra spargerii.

(Sent. Nr. 18485/904).

Sumele incurse, la o emisiune nouă de acții, peste valoarea nominală a acțiilor (agio), și trecute la fondul de rezervă, în temeiul art. de lege XXIV din 1875, nu formează venituri supuse la dare.

(Hotărârea princ. Nr. 1 a Judec. admin.).

Sumele incurse, la o emisiune nouă de acții, peste valoarea nominală a acțiilor (agio), nici atunci nu formează venit supus la dare, când nu s'au trecut la fondul de rezervă, ci s'au întrebuițat pentru un alt scop.

(Hot. princ. Nr 115 a Judec. admin.)

CRONICĂ.

Necrolog. Galacteon Șagău, președintele direcțiunii institutului «Murășana» din Reghinul-săsesc și membru în direcțiunea institutului «Lumina» din Sibiu a încetat din viață la 5 crt. în etate de 71 de ani.

Lombardul Băncii Austro-Ungare. Am semnalat într'un număr anterior, că Banca Austro-Ungară va admite la lombardul ei un număr anumit de efecte noue, cari până acum n'au fost lombardabile la banca de emisiune.

În zilele trecute a apărut lista acestor efecte. Cu 60% ale valorii de curs sunt admise la lombard acțiunile mai multor întreprinderi de transport și societăți de asigurare, cotate la bursa din Viena și Budapesta. Mai sunt admise și acțiunile câtorva mori cu vapor din Ungaria.

Cu 50% ale valorii de curs se pot lombarda, număratoarele acțiunilor de la întreprinderi industriale cotate la bursele din Viena, Budapesta, Praga și Triest.

Prețurile plătite de armată pentru produse alimentare. Din prilejul mobilizării s'au plătit din partea autorităților militare, pentru produse alimentare următoarele prețuri:

	pro	majă	metrică	K	29.50
pentru grâu					
„ orz	„	„	„	„	18.—
„ porumb	„	„	„	„	17.50
„ orez	„	„	„	„	50.—
„ arpăcaș	„	„	„	„	40.—
„ gris	„	„	„	„	44.—
„ fasole	„	„	„	„	40.—
„ linte	„	„	„	„	60.—
„ mazăre	„	„	„	„	45.—
„ cafea	„	„	„	„	320.—
„ zahar	„	„	„	„	95.—
„ fân	„	„	„	„	11.—

Bancnote de un funt sterling. Sub presiunea stărilor create de războiul mondial, prin care trecem, Anglia s'a văzut necesită să pună în circulație bancnote mici à funt sterling, un eveniment până acum fără precedent în istoria finanțelor engleze. Noua emisiune a acestor bancnote este de *100 milioane funți*. În Anglia până acum bancnota cea mai mică și totodată cea mai frecventă era bancnota de 5 funți sterling; încolu erau în circulație numai argint și aur. Noile bancnote à 1 funt sterling au următorul text: „These Notes are Legal Tender for a payment of any amount. Issued by the Lords Commissioners of His Majesty's Treasury under Authority of Act of Parliament, *One Pound*. John Bradbury, Secretary to the Treasury“.

Banca Națională a României. Situația sumară dela 9 August 1914 v. a Băncii Naționale a României, prezintă în comparație cu perioada corăspunătoare a anului trecut, în pozițiile sale mai principale următoarele cifre:

Stoc metalic: Lei 207.736,531 (în 1913 Lei 212.197,989). Argint și diverse monete Lei 770,895 (în 1913 Lei 1.671,845). Portofoliu român și străin Lei 252.768,216 (în 1913 Lei 192.876,344). Imprumuturi pe efecte publice Lei 87.964,340 (în 1913 Lei 48.388,894). Efecte și alte valori în păstrare Lei 136.966,592 (în 1913 Lei 146.217,492). Efecte în gagi și în păstrare provizorie Lei 205.668,022 (în 1913 Lei 151.941,014). Totalul activelor se cifrează cu Lei 1.005.234,278 față de Lei 865.707,989 la aceiaș perioadă a anului 1913.

Fondul de rezervă este de Lei 37.179,870 (în 1913 Lei 34.608,682). Bilete de bancă în circulație Lei 510.844,260 (în 1913 Lei 441.357,130). Efecte și

alte valori de restituit Lei 242.634.614 (în 1913 Lei 298.159,506). Discontul este 7%, pentru lombard 8%.

Taxele casselor de asigurare muncitorești și moratoriul. Cassele de asigurare muncitorești aduc la cunoștința muncitorilor și patronilor interesați, că taxele plătibile la aceste casse nu cad sub dispozițiile moratoriului. Roagă totodată pe patronii nemobilizați să plătească taxele scadente, fără a aștepta vreo provocare, fiindcă, în urma mobilizării, veniturile casselor s'au redus și-așa în mare măsură încât nu-și vor putea plăti medicii și să-și ajutoreze și provadă membrii bolnavi cu cele necesare.

Imprumutul de războiu al Germaniei. Din împrumutul de războiu de 5 miliarde al Germaniei se vor emite în proximele zile un miliard în bonuri de tezaur cu dobândă de 5% și cursul de 97%.

SUMAR.

„In atențiunea băncilor noastre“. — Casse de împrumut și lombard în Ungaria. — Chestiuni în legătură cu moratoriul. — *Revista financiară*: Situațiunea — *Afaceri de dare*: Deciziuni ale judecătorei administrative. *Cronică*: Necrolog, Lombardul Băncii Austro-Ungare, Prețurile plătite de armată pentru produse alimentare, Bancnote de un funt sterling, Banca Națională a României, Taxele casselor de asigurare muncitorești și moratoriul, Imprumutul de războiu al Germaniei.

Direcțiunea Școalei comerciale sup. gr.-or. rom., Brașov.

Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1914/1915 se va începe la 1-a Septembrie v. 1914. Inscriverile se fac de Direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Sept. v. 1914.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor se cere *atestat școlar și atestat de botez*.

Examenul supletorii și de emendare se vor ține în 1, 2 și 3 Septembrie v. 1914. Cei ce vor întârziă atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate cauza întârzierii. Examenul de privațiști se vor ține în 6 Septembrie v. 1914. Aceștia au însă a se însinua în persoană la Direcțiune cel mult până în 1 Septembrie v. 1914.

Examenul scripturistic de corigență de maturitate se va ține în zilele de 9 și 10 Sept. v. 1914 la 7 ore dim. Examenul oral de maturitate de emendare se va ține la 13 Sept. v. 1914 la 8 ore dimineața.

Direcțiunea școalei comerciale sup. gr.-or. rom. din Brașov.